

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ : Η Κυκλική Οικονομία ως Πολιτική Προτεραιότητα Εφαρμογής στις ΑΤΑ

Ενδο-επιχειρησιακό Μέρος – Έκθεση

Οργανισμός: Κοινοτικό Συμβουλίου Πισσουρίου, Επαρχείο Λεμεσού

Στοιχεία επαφής: Φούτας Πέτρος

Ημερομηνία επίσκεψης: 03-06-2022

Γενικά

Το χωριό Πισσούρι βρίσκεται στην Επαρχία Λεμεσού, 30 περίπου χιλιόμετρα δυτικά της Λεμεσού, στα μέσα της διαδρομής από Λεμεσό προς Πάφο. Είναι το 3ο πιο μεγάλο σε διοικητική έκταση χωριό της Επαρχίας Λεμεσού και επεκτείνεται μέχρι τη θάλασσα στα νότια. Βρίσκεται μέσα στο πράσινο στην πλαγιά ενός λόφου σε απόσταση 3 χιλιομέτρων βορειοδυτικά από το ακρωτήριο “Άσπρο”. Τριάντα περίπου χιλιόμετρα δυτικά της Λεμεσού σκαρφαλωμένο πάνω σε λόφους το Πισσούρι είναι το 3^ο μεγαλύτερο διοικητικά χωριό της επαρχίας Λεμεσού και το 10^ο σε πληθυσμό. Η έκτασή του περικλείει τα σύνορα Λεμεσού-Πάφου, συνορεύει με τα χωριά Αλέκτορα, Αυδήμου και Πλατανίσκια καθώς και μια μεγάλη ακτογραμμή σχεδόν 10 χιλιομέτρων στα νότια. Στο δυτικό του τμήμα παρά το Κάβο Άσπρο καλύπτεται από πυκνό πευκόδασος, που είναι το Νοτιότερο του νησιού, ενώ την χλωρίδα της περιοχής συμπληρώνουν αμπελώνες, χαρουπιές, ελιές καθώς και μια πληθώρα Μεσογειακής βλάστησης.

Το Πισσούρι δέχεται μια ετήσια βροχόπτωση που ανέρχεται στα 447 χιλιοστόμετρα. Η κύρια παραγωγή του είναι τα σταφύλια ποικιλίας “Σουλτανίνα” που παράγονται κυρίως στη μαγευτική κοιλάδα που επεκτείνεται μέχρι τον κόλπο Πισσουρίου. Επίσης καλλιεργούνται ελιές, χαρουπιές και λίγες αμυγδαλιές. Το Κοινοτικό Συμβούλιο έχοντας στο νου τη παράδοση και τη ποιότητα του Πισσουριώτικου Χαλουμιού προωθεί τώρα την ανέγερση Μουσείου Χαλουμιού στην Κοινότητα όπου παράδοση, παρόν και μέλλον θα αναδεικνύονται.

Από την δεκαετία του 1980 η περιοχή Πισσουρίου ξεκινά να εξελίσσεται σε σημαντικό τουριστικό κέντρο της επαρχίας Λεμεσού αλλά και ολόκληρης της Κύπρου. Μετά την ανέγερση του ξενοδοχειακού συγκροτήματος Pissouri Hotel , το σημερινό Columbia resort, στο Κόλπο Πισσουρίου και με σύμμαχο τα πεντακάθαρα νερά, τη τοπική φιλοξενία καθώς και το μαγευτικό τοπίο η περιοχή φιλοξενεί σημαντικό αριθμό ξένων αλλά και ντόπιων παραθεριστών.

Ξενοδοχειακές μονάδες, τουριστικά χωριά, διαμερίσματα καθώς και ενοικιαζόμενες οικίες αλλά και πληθώρα εστιατορίων που καλύπτουν όλα τα γαστρονομικά γούστα, μετέτρεψαν τον γραφικό κόλπο Πισσουρίου αλλά και τον πυρήνα της Κοινότητας σε ένα κοσμοπολίτικο θέρετρο.

Η δε γειτνίαση της Κοινότητας με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους όπως το Κούριο, με γήπεδα γκόλφ καθώς και με το αεροδρόμιο Πάφου, αλλά και η σχετικά μικρή απόσταση με τα αστικά κέντρα της Λεμεσού και της Πάφου, καθιστούν το Πισσούρι μια αξιόλογη τουριστική περιοχή με τεράστιες προοπτικές.

Η παραλία Πισσουρίου, η οποία και βραβεύεται κάθε χρόνο με το τιμητικό τίτλο της Γαλάζιας σημαίας, είναι το σήμα κατατεθέν της περιοχής.

Σήμερα οι κάτοικοι του χωριού συμπεριλαμβανομένων και των ξένων μόνιμων κατοίκων του χωριού ανέρχονται στους 1800, εκ των οποίων περίπου 300 είναι αγγλικής καταγωγής που διαβιούν μόνιμα στη κοινότητα.

Τα βασικότερα προβλήματα του κοινοτικού Συμβουλίου Πισσουρίου βάσει της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης είναι η ανάγκη αντιμετώπισης της προκληθείσας κατολίσθησης-διάβρωσης του εδάφους στη θέση «Λίμνες» εντός οικισμού και η κατασκευή αποχετευτικού δικτύου και Βιολογικού Καθαρισμού διαχείρισης των υγρών αποβλήτων της περιοχής. Ζήτημα προς αντιμετώπιση επίσης αποτελεί η κάλυψη των υδρευτικών αναγκών της κοινότητας κατά τις περιόδους ανομβρίας, καθώς και η βελτίωση της συγκοινωνίας εντός της κοινότητας.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Πισσουρίου έχει θέσει ως βασικούς άμεσους στόχους την αντιμετώπιση της προκαλούμενης κατολίσθησης η οποία βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη στη βάση εκπονημένων μελετών από εξειδικευμένη εταιρία και υλοποίηση των παρεμβάσεων από αντίστοιχη εξειδικευμένη τεχνική εταιρία. Επίσης έχει θέσει ως στόχο την ολοκλήρωση του αποχετευτικού δικτύου και ΒΙΟΚΑ το συντομότερο δυνατόν, καθώς και την κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου.

Τέλος εκτιμάται ότι επερχόμενη διοικητική μεταρρύθμιση συνένωσης δήμων και κοινοτήτων θα συμβάλλει στην ενίσχυση της στελέχωσης των νέων διοικητικών δομών με εξειδικευμένο στελεχιακό προσωπικό που θα συμβάλλει και αυτό με τη σειρά του στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της ΑΤΑ που θα προκύψει.

Η αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης έγινε με βάση το εργαλείο της συνέντευξης ανοικτού τύπου, λαμβάνοντας υπόψη τα στάδια και βήματα για διαμόρφωση στρατηγικής/πλάνου μετάβασης σε ένα μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας

& Βιώσιμης Ανάπτυξης. Σε δεύτερο βαθμό έγινε ενημέρωση και προεργασία και πάλι με τη διαδικασία ανοικτής συνέντευξης αυτοαξιολόγησης δράσεων Κυκλικής Οικονομίας στη βάση των προβλέψεων της Ευρωπαϊκής και Εθνικής Νομοθεσίας για τη Διαχείριση των Στερεών και Υγρών Αποβλήτων και συμπληρωματικά ενεργειακής κατανάλωσης.

Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης

Η κοινότητα διαθέτει ιστοσελίδα και παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Υφίσταται ψηφιακή ενημέρωση για τα σημεία ενδιαφέροντος της ευρύτερης περιοχής και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς του δημότες. Τα έργα υποδομής που έχουν έως τώρα ολοκληρωθεί είναι:

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ "ΛΙΜΝΩΝ"
2. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
3. ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΔΡΟΜΩΝ
4. ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ
5. ΜΕΤΡΑ ΥΦΕΣΗΣ ΣΤΗ ΟΔΟ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
6. ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΗ "ΛΙΝΙΘΚΙΩΝ"
7. ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ "ΜΟΥΤΤΗ"
8. ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΙ ΤΟΙΧΟΙ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΑ, ΣΤΟ ΠΑΡΚΙΓΚ "TWO FRIENDS", ΟΔΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ
9. ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ
10. ΔΕΝΔΡΟΦΥΤΕΥΣΗ ΑΝΩ ΤΩΝ 3.000 ΔΕΝΡΥΛΙΩΝ
11. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ
12. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΓΑΝΟΚΙΝΗΣΗΣ
13. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
14. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ 9 ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ
15. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΑΓΩΝΩΝ PISSOURI RACE SERIES
16. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΥ
17. ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ "MASTER PLAN" ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ
18. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΟ ΠΙΣΣΟΥΡΙ
19. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΟΧΙΑΚΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ
20. ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ ΜΕ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΑ
21. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ "ΠΑΛΙΟΣ ΑΜΑΞΩΤΟΣ"

22. ΕΞΩΡΑΙΣΜΟΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
23. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΟΤΟΠΟΙ (ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΚΕΝΤΡΟ)
24. ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΚΥΛΩΝ

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΤΟ ΠΙΣΣΟΥΡΙ ΠΡΟΣΙΤΟ ΣΕ Α.Μ.Ε.Α

1. ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ
2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ABLEBOOK
3. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ
4. ΡΑΜΠΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΠΑΡΑΛΙΑ
5. ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΧΟΚΑΘΙΣΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΠΟ Α.Μ.Ε.Α
6. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΟΠΑΚ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΤΟ ΠΙΣΣΟΥΡΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ Α.Μ.Ε.Α

ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

1. ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ
2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ
3. ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΟΔΟΥ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ
4. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΗΠΕΔΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕ ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
5. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ
6. ΠΑΡΚΟ ΣΚΥΛΩΝ
7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΤΡΟΥΝΙΕΣ
8. ΑΝΑΠΛΑΣΗ-ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΤΟΥ ΠΛΑΤΕΙΑΣ
9. ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ "ΣΤΑΘΜΟΣ"
10. ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΧΑΒΟΥΖΑΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΛΙΑ

Το **Κοινοτικό Συμβούλιο Πισσουρίου** στελεχώνεται από δεκατέσσερις υπαλλήλους κατανεμημένους σε τέσσερα βασικά τμήματα παροχής υπηρεσιών προς τους δημότες, τη Γραμματεία, την Οικονομική Υπηρεσία, την Τεχνική Υπηρεσία, την Υπηρεσία καθαριότητας. Για θέματα εξειδικευμένης τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης προς τη κοινότητα γίνεται πρόσληψη εξωτερικών συνεργατών. Πραγματοποιείται διαχείριση παραπόνων ηλεκτρονικά και δια ζώσης, ακολουθείται το θεσμικό πλαίσιο σε θέματα εργασιακών πρακτικών και υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας και εκπαίδευση-κατάρτιση των υπαλλήλων σε θέματα επαγγελματικού ενδιαφέροντος.

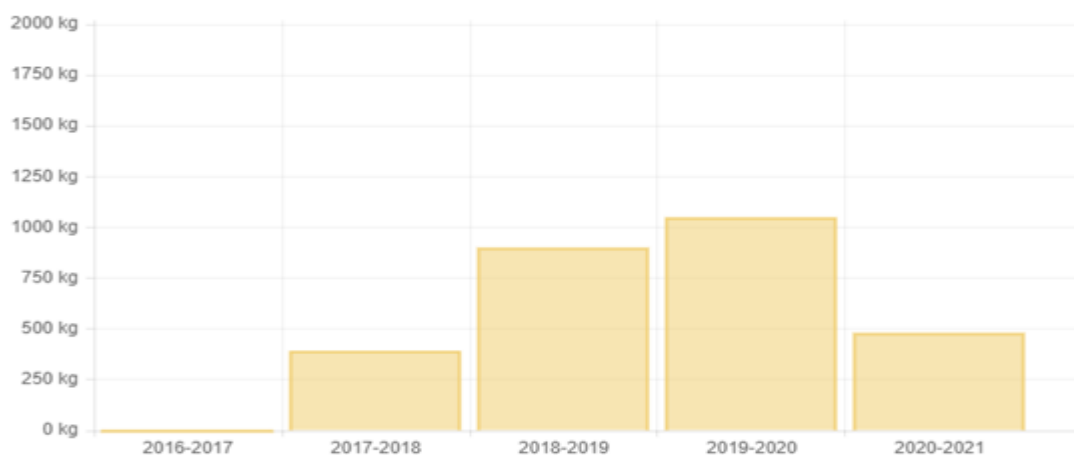
Η διαχείριση και συλλογή των απορριμμάτων αποτελεί αρμοδιότητα του Κοινοτικού Συμβουλίου Πισσουρίου ο οποίος έχει στελεχώσει σχετική υπηρεσία

αποτελούμενη από 3 υπαλλήλους και διαθέτει και δύο οχήματα. Η περισυλλογή των απορριμμάτων πραγματοποιείται τις πρωινές ώρες σε εβδομαδιαία βάση. Η περισυλλογή γίνεται σε όλα τα υποστατικά, οικιακά και επαγγελματικά, τέσσερις φορές την εβδομάδα: Δευτέρα – Παρασκευή και Τρίτη –Σάββατο. Τα απορρίμματα διατίθενται στον ΧΥΤΥ Καντού.

Υλοποιείται πρόγραμμα διαλογής στη πηγή τριών ρευμάτων, πλαστικού, χαρτιού και γυαλιού σε συνεργασία με το πρώτο συλλογικό σύστημα ανακύκλωσης που εγκρίθηκε στην Κύπρο τη **Green Dot** Κύπρου. Οι μέρες περισυλλογής των κάδων ανακύκλωσης στην Κοινότητα Πισσουρίου πραγματοποιούνται από την Green Dot κάθε Τετάρτη και Σάββατο. **Το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα το πρόγραμμα θα συνεχιστεί πόρτα- πόρτα με διαλογή στη πηγή.** Παράλληλα η αρμόδια υπηρεσία του δήμου δύο φορές την εβδομάδα συλλέγει τα πράσινα απόβλητα (π.χ. κλαδέματα), ογκώδη, ηλεκτρικές συσκευές και μεταφέρει αυτά σε ορισμένο Πράσινο Σημείο στην κοινότητα Αυδήμου. Επίσης σε συνεργασία με ιδιώτες εθελοντικά πραγματοποιείται συλλογή ρούχων, μπαταριών, μεταλλικών κουτιών, καπακιών. Πρόγραμμα ανακύκλωσης πραγματοποιείται στο σύνολο των σχολείων για τα ανωτέρω συν τη συλλογή και διάθεση τηγανελαιών που σε συνεργασία με τον ιδιώτη που τα παραλαμβάνει λειτουργεί ανταποδοτικά. Παράλληλα πραγματοποιείται από τις επιχειρήσεις εστίασης συλλογή τηγανελαιών συν τη συλλογή πλαστικού, χαρτιού και γυαλιού. Τέλος έχει ήδη τεθεί σε λειτουργία ένα πιλοτικό πρόγραμμα που έχει σαν βάση τον οικιακό κομποστοποιητή με απώτερο σκοπό τη μείωση της μάζας και του όγκου των οργανικών αποβλήτων από τα οικιακά απόβλητα της Κοινότητάς.

Συγκεκριμένα στα πλαίσια του προγράμματος υπάρχει επιχορήγηση με την αγορά οικιακού κομποστοποιητή σε 20 νοικοκυριά της Κοινότητας με μεγάλο όγκο οργανικών αποβλήτων για μετατροπή αυτών των αποβλήτων σε κόμποστ μέσα από τον κομποστοποιητή που θα τοποθετηθεί στην αυλή των νοικοκυριών αυτών.

Η συνολική δράση συνεισφοράς της Κοινότητας μας σε ανακύκλωση τηγανέλαιων τα τελευταία 3 χρόνια μέσα από το πρόγραμμα, μπορεί να φανεί στο πιο κάτω διάγραμμα.

Η χωροταξική και Πολεοδομική Ανάπτυξη της κοινότητας υπάγεται στο ευρύτερο Τοπικό Χωροταξικό και Χωροθετικό Σχέδιο της Επαρχίας Λεμεσού που μεταξύ άλλων προβλέπει την επέκταση των οικιστικών ζωνών αστικής ανάπτυξης.

Έως και σήμερα δεν υφίστατο **αποχετευτικό δίκτυο** με τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων να πραγματοποιείται μέσω της διάθεσης τους σε συστήματα σηπτικών απορροφητικών βόθρων. Το αποχετευτικό δίκτυο του Κοινοτικού Συμβουλίου Πισσουρίου και η κατασκευή μονάδας επεξεργασίας των υγρών αποβλήτων ΒΙΟΚΑ βρίσκεται σε φάση μελέτης χωροθέτησης.

Η ύδρευση πραγματοποιείται μέσω υφιστάμενου δικτύου που βρίσκεται σε καλή κατάσταση. Η προμήθεια του ύδατος γίνεται μέσω του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου που αφορά γεωτρήσεις στη περιοχή Φασουλάς της Πάφου και αγωγό που οδηγεί το νερό σε 5 υδατοδεξαμενές που τροφοδοτούν τον οικισμό. αφαλάτωσης και συγκέντρωσης του παραγόμενου νερού σε μεγάλες υδατοδεξαμενές. Το δίκτυο ύδρευσης όπου απαιτείται συντηρείται η αντικαθίσταται.

Ενεργειακά στο κοινοτικό κατάστημα δε διαθέτει στην οροφή του Φ/Β πάνελ, ο δημοτικός δε φωτισμός περιλαμβάνει λάμπες Led, ενώ μέρος αυτών που βρίσκονται σε πάρκα και στο παραλιακό μέτωπο διαθέτουν και φωτοβολταϊκό πάνελ.

Δεν υφίσταται σύστημα παρακολούθησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η περιοχή Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού (CY5000005) υπάγεται στο δίκτυο περιοχών **Natura 2000** αλλά δεν υφίσταται σύστημα παρακολούθησης επιπτώσεων στην Βιοποικιλότητα της περιοχής. Κάθε έργο που πραγματοποιείται εντός της περιοχής υπάγεται στην υποχρέωση εκπόνησης και έγκρισης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης όπως προβλέπεται από το Κοινοτικό Δίκαιο. Η περιοχή της παραλιακής ζώνης αποτελεί περιοχή ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας. Προς προστασίας του είδους έχει συσταθεί εθελοντική ομάδα με την συμμετοχή πολλών Άγγλων κατοίκων της περιοχής που υποστηρίζουν με δράσεις την δυνατότητα συνύπαρξης ανθρώπινων δραστηριοτήτων και ωτοκίας.

Τα θέματα διαχείρισης κρίσεων υπάγονται στην δημόσια αρχή της Πολιτικής Άμυνας που έχει εκπονήσει σχετικά σχέδια πρόληψης και αντιμετώπισης. Θέματα περιβαλλοντικών κρίσεων δεν αντιμετωπίζονται ξεχωριστά.

Σε ότι αφορά **προγράμματα Κοινωνικής πρόνοιας** αυτά υλοποιούνται από το Συμβούλιο Κοινωνικής Ευημερίας. Αυτά αφορούν τη λειτουργία βρεφονηπιακού και νηπιακού Σταθμού και παροχή αρωγής παντός τύπου σε ευάλωτες ομάδες με έμφαση στους ηλικιωμένους. Επίσης υφίσταται ομάδα ιατρικής εθελοντικής υποστήριξης άμεσης βοήθειας με τη συμμετοχή Άγγλων κατοίκων της κοινότητας προς αντιμετώπιση έκτακτων ιατρικών συμβάντων όπως π.χ. έμφραγμα. Σημειώνεται ότι σε διάφορα σημεία της κοινότητας έχουν εγκατασταθεί απινιδωτές. Τέλος πραγματοποιείται παροχή ειδών πρώτης ανάγκης σε συνεργασία με ομάδες πολιτών σε ευάλωτες ομάδες δημοτών που το έχουν ανάγκη. Πραγματοποιούνται χορηγίες για αθλητικά και πολιτιστικά σωματεία. Η κοινότητα συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν το περιβάλλον και την κοινωνική πρόνοια.

Για το σύνολο των περιβαλλοντικών της πρωτοβουλιών και δράσεων το Κοινοτικό Συμβούλιο Πισσουρίου βραβεύτηκε το 2019 ως πράσινη Πρωτεύουσα της Κύπρου.

Στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού δεν πραγματοποιείται διαβούλευση με τους δημότες ή με τον ιδιωτικό τομέα προκειμένου ν' αναπτυχθούν συνεργασίες σε θέματα Βιώσιμης Ανάπτυξης. Πραγματοποιούνται όμως συναντήσεις διαβούλευσης που αφορούν το σχεδιασμό και την υλοποίηση σημαντικών έργων για την κοινότητα (π.χ. αλιευτικό καταφύγιο).

Βασικές επιδιώξεις της Κοινοτικής Αρχής είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και προσέλκυση τουριστών, η περαιτέρω ανάπτυξη των τεχνολογικών λύσεων για εξοικονόμηση πόρων και αύξηση των εσόδων της κοινότητας, η ολοκλήρωση των υποδομών δημοσίου συμφέροντος, περιβάλλοντος, προσβασιμότητας, κοινωνικής πρόνοιας. Επίσης ως επιδίωξη έχει τεθεί η υλοποίηση έργων και δράσεων αναπτυξιακού προγραμματισμού όπως:

- Η ανάπλαση αναβάθμιση του Πυρήνα της Κοινότητας
- Η ολοκλήρωση της εκπόνησης του Master Plan προώθησης αγροτικών οδών με στόχο τη δημιουργία και άλλων εναλλακτικών οδεύσεων δευτερεύουσας σημασίας.
- Ο εντοπισμός και δημιουργία χώρων στάθμευσης για δημόσια χρήση.
- Η εκπόνηση μελέτης και υλοποίηση της διαχείρισης των όμβριων υδάτων της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου Πισσουρίου.
- Η διαμόρφωση χώρων πρασίνου
- Η αποσυμφόρηση της κυκλοφορίας μέσω της εκπόνησης κυκλοφοριακών μελετών
- Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού ανάπτυξης και ανάδειξης των υφιστάμενων παραδοσιακών μονοπατιών.
- Η εφαρμογή του προγράμματος μείωσης των παραγόμενων απορριμμάτων και της ανακύκλωσης με τίτλο «Πληρώνω όσο πετώ» που συνδέει το ύψος των δημοτικών τελών με τη οικιακή παραγωγή απορριμμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δημοτική Αρχή φαίνεται να κατανοεί τις ευκαιρίες που προσφέρει το μοντέλο ανάπτυξης στη βάση των αρχών και των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Επίσης φαίνεται μέσα από τις ήδη υλοποιηθείς δράσεις και καλές πρακτικές διαχείρισης των στερεών & υγρών αποβλήτων και ενεργειακής εξοικονόμησης η διάθεση και οι δυνατότητες του **Κοινοτικού Συμβουλίου Πισσουρίου** προς τη μετάβαση σε ένα μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας. Μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας που δύναται να συμβάλλει στην ενίσχυση του υφιστάμενου Αναπτυξιακού μοντέλου προς όφελος όλων των ενδιαφερόμενων ομάδων. Και αυτό γιατί ο δήμος δεν διαθέτει επαρκή στελέχωση ώστε να υλοποιεί σχετικές δράσεις, με αποτέλεσμα να απαιτούνται περαιτέρω συνεργασίες στο πεδίο αυτό.

Η προβλεπόμενη διοικητική μεταρρύθμιση θεωρείται ότι δύναται να συμβάλλει σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση εφόσον γίνει κατανοητή η σημασία της

μετάβασης προς ένα μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο του αναπτυξιακού σχεδιασμού στη βάση των 17 στόχων της Βιώσιμης ανάπτυξης.

Στη συνάντηση διερευνήθηκε η υπάρχουσα κατάσταση, παρουσιάστηκαν οι δυνατότητες και τα προβλήματα, όπως επίσης και οι προτεραιότητες της Κοινοτικής Αρχής με έμφαση σε θέματα Κυκλικής Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης. Στη συνάντηση διερευνήθηκε η υπάρχουσα κατάσταση, παρουσιάστηκαν οι δυνατότητες και τα προβλήματα, όπως επίσης και οι προτεραιότητες της Κοινοτικής Αρχής με έμφαση σε θέματα Κοινωνικής Υπευθυνότητας και Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Η Κυκλική Οικονομία ως Πολιτική Προτεραιότητα Εφαρμογής στις ΑΤΑ

Η Κυκλική Οικονομία (ΚΟ) προτείνει την αντικατάσταση του οικονομικά ασύμφορου και αναποτελεσματικού γραμμικού συστήματος οικονομίας των ανοιχτών κύκλων παραγωγής (εισροές-εκροές-απόβλητα) με ένα κλειστό όπου τα απόβλητα ελαχιστοποιούνται καθώς αξιοποιούνται εκ νέου στην παραγωγική διαδικασία ως εισροή, δημιουργώντας αξία. Η ΚΟ συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας, στη βελτιστοποίηση της χρήσης φυσικών και ανθρώπινων πόρων και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των πόρων. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία 'European Green Deal' για το 2050, στόχος είναι η Ευρώπη να αποτελεί την πρώτη ήπειρο στον κόσμο με μηδενικό αρνητικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η ΚΟ δίνει τη δυνατότητα για επενδύσεις, νέες δραστηριότητες και θέσεις εργασίας συμβάλλοντας καθοριστικά στην επίτευξη του στόχου για το 2050 (EC, 2019).

Το πλαίσιο παρακολούθησης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία δείχνει ότι η μετάβαση συνέβαλε στην επιστροφή της ΕΕ σε πορεία δημιουργίας θέσεων εργασίας. Το 2016 οι τομείς που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία απασχολούσαν περισσότερους από τέσσερα εκατομμύρια εργαζομένους, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 6 % σε σύγκριση με το 2012. Κατά τα προσεχή έτη, πρόκειται να δημιουργηθούν πρόσθετες θέσεις εργασίας, προκειμένου να καλυφθεί η αναμενόμενη ζήτηση που δημιουργείται από πλήρως λειτουργικές αγορές δευτερογενών πρώτων υλών. Η μετάβαση προς μια πιο κυκλική οικονομία απαιτεί την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων.

Προκειμένου να αξιοποιήσει τις δυνατότητες των δημόσιων αρχών να ενισχύσουν τις αγορές κυκλικών προϊόντων και υπηρεσιών, η Επιτροπή ενέκρινε νέα και αναθεωρημένα κριτήρια της ΕΕ για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβάνοντας πτυχές της κυκλικής οικονομίας, και προώθησε την υιοθέτησή τους μέσω εγγράφων καθοδήγησης και εκπαιδευτικών δράσεων. Η Επιτροπή ηγείται δια του παραδείγματος στις δικές της συμβάσεις προμηθειών. Η κυκλικότητα θα πρέπει να παραμείνει πυλώνας της πολιτικής συνοχής για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, είναι μια τεράστια ευκαιρία για να δημιουργηθούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε βιώσιμη βάση. Στο πλαίσιο αυτό, βασικά στοιχεία για την κυκλικότητα αποτελούν η διατήρηση των πόρων, η διεύρυνση και αύξηση της ανθεκτικότητας, χρηστικότητας και χρησιμότητας προϊόντων, αγαθών και υποδομών, με την παράλληλη ελαχιστοποίηση των υπολειμμάτων και των αποβλήτων. Τα προηγούμενα, ως κατευθύνσεις, μπορούν να εφαρμοστούν σε ζητήματα που αντιμετωπίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως ενδεικτικά: η διαχείριση υποδομών και εγκαταστάσεων, η χρήση ΑΠΕ, τα συστήματα κινητικότητας, η διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων και των λυμάτων, η διαχείριση των δικτύων υδάτων, η ενεργειακή αναβάθμιση των ακίνητων, κλπ.

Η κυκλική οικονομία όμως, έχει ένα βασικό χαρακτηριστικό. Έχει περιφερειακή διάσταση και απαιτεί συνέργειες σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό. Ως εκ τούτου, ο ρόλος των Δήμων αποκτά μεγάλη βαρύτητα. Ο Δήμος, μέσω των διαφορετικών ρόλων του, δηλαδή ως φορέα προγραμματισμού της ανάπτυξης της περιοχής του, ως συντονιστή των τοπικών συντελεστών και υποθέσεων, αλλά και ως καταναλωτή πόρων και αγαθών, συμμετέχει στο παραγωγικό μοντέλο. Η αλλαγή, η στροφή προς ένα κυκλικό μοντέλο παραγωγής, είναι, κατά συνέπεια, υπόθεση και των Δήμων και μάλιστα κρίσιμης σημασίας, αν ληφθεί υπόψη ότι σχεδόν το 75% του πληθυσμού της χώρας ζει σε αστικό και ημιαστικό περιβάλλον.

Για την άσκηση του ρόλου τους και των αρμοδιοτήτων τους, οι Δήμοι χρησιμοποιούν πόρους προκειμένου να παράγουν «προϊόντα», δηλαδή, να κατασκευάσουν κτίρια ή άλλα τεχνικά έργα, να επιδιορθώσουν δρόμους, να προσφέρουν υπηρεσίες στους πολίτες. Πέραν αυτών, οι Δήμοι, σχεδιάζουν και προγραμματίζουν την κατεύθυνση ανάπτυξης της περιοχής τους και ορίζουν τις αρχές στις οποίες θα στηρίζεται η στρατηγική και οι παρεμβάσεις τους. Με την έννοια αυτή θέτουν κανόνες που επηρεάζουν το παραγωγικό – επιχειρηματικό σύστημα της περιοχής τους. Κατά συνέπεια η ανάγκη για μία σφαιρική πληροφόρηση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών για την Κυκλική Οικονομία και ανάδειξη τη σχέσης της με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ενσωμάτωσή τους στη λειτουργία των Δήμων και τα οφέλη από αυτή κρίνεται επιτακτική.

Η συσσώρευση της παραγωγικής και καταναλωτικής δραστηριότητας συνεπάγεται μεγάλες ροές υλικών, πόρων και ενέργειας και κατά συνέπεια αποβλήτων. Η διαχείριση των εισερχόμενων και εξερχόμενων ροών, αποτελεί ένα από τα πλέον κρίσιμα και δυσεπίλυτα, πολλές φορές, ζητήματα που αντιμετωπίζουν δημοτικές αρχές (ΔΑ), παρουσιάζοντας μεγάλο ενδιαφέρον για την εφαρμογή της Κ.Ο. Η ΤΑ, στα όρια της γεωγραφικής της περιοχής και της διοικητικής αυτοτέλειάς της, έχει την δυνατότητα να επέμβει ρυθμιστικά και κανονιστικά, μπορεί να δημιουργήσει κίνητρα και προϋποθέσεις, μπορεί να διαδώσει και να ευαισθητοποιήσει, αξιοποιώντας στο έπακρο της δυνατότητες της ΚΟ. Ήδη το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχει αναλάβει με χρηματοδότηση της Γενικής Γραμματείας Νησιωτικής

Πολιτικής την εκπόνηση μίας αρχικής βασικής μελέτης για την Ανάπτυξη ενός Πρώτου Μοντέλου Κυκλικής Οικονομίας για το Δήμο Μήλου.

Σε ότι αφορά την Κύπρο η κυκλική (δευτερογενής) χρήση υλικών ήταν 2,3 % το 2016, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ των 28 (11,7 %). Από την άλλη πλευρά, η Κύπρος έχει υψηλότερες επιδόσεις από τον μέσο όρο της ΕΕ των 28 όσον αφορά τον αριθμό των ατόμων που απασχολούνται στον τομέα της κυκλικής οικονομίας (1,99 % της συνολικής απασχόλησης το 2016 σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ των 28, ο οποίος είναι 1,73 %).

Η Κύπρος αποτελεί την κορυφαία χώρα της ΕΕ όσον αφορά τον βαθμό αποδοχής για μεγαλύτερη συμμετοχή της ΚΟ (μέσος όρος στην ΕΕ των 28: 85 %). Η κυπριακή κοινωνία φαίνεται να υποστηρίζει σθεναρά τις πρωτοβουλίες κυκλικής οικονομίας και τα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας. Παρόλα αυτά οι επιδόσεις της Κύπρου υπολείπονταν του μέσου όρου της ΕΕ από πλευράς παραγωγικότητας των πόρων (δηλ. πόσο αποδοτικά χρησιμοποιεί η οικονομία τους υλικούς πόρους για την παραγωγή πλούτου) με 1,14 EUR/kg το 2017 (μέσος όρος ΕΕ: 2,04 EUR/kg). Η παραγωγικότητα των πόρων αυξήθηκε κατά την περίοδο 2011-2015, και μειώθηκε σημαντικά κατά την περίοδο 2015-2017.

Σύμφωνα με την Έκθεση της Κύπρου για την επισκόπηση εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής που εκδόθηκε από την Ε.Ε. τον Απρίλιο του 2019, παρόλο που έχει σημειωθεί πρόοδος, η Κύπρος:

- *πρέπει να καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να δημιουργήσει επαρκές δίκτυο εγκαταστάσεων για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων εάν επιθυμεί να εκπληρώσει τον στόχο του 2020 για αύξηση σε 50% του ποσοστού ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων.*
- *εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δυσκολίες στην επίτευξη του στόχου ανακύκλωσης, κυρίως λόγω έλλειψης συστημάτων χωριστής συλλογής και διαχείρισης των ανακυκλώσιμων υλικών και εκτροπής των βιοδιασπώμενων αποβλήτων από χώρους υγειονομικής ταφής και τέλος,*
- *θα πρέπει να καταβάλει επιπλέον σημαντικές προσπάθειες για τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής μόνο σε υπολειμματικά απόβλητα έως το 2035 (10 % κατ' ανώτατο όριο).*

Μεταξύ των δράσεων που προτείνονται για το επόμενο διάστημα στην έκθεση είναι «Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων στήριξης των τοπικών αρχών για υλοποίηση των μέτρων χωριστής συλλογής και βελτίωση των ποσοστών ανακύκλωσης.

Επίσης η Ανάπτυξη, σε εθνικό επίπεδο, συστήματος παροχής τεχνικής υποστήριξης στους δήμους, αναφέρεται κυρίως στους ακόλουθους τομείς:

α. επιλογή υπηρεσιών συλλογής.

β. παροχή υπηρεσιών·

γ. διαχείριση υπηρεσιών·

δ. επικοινωνιακές εκστρατείες σε συνδυασμό με ενεργητική ανταλλαγή καλών ιδεών και πρακτικών που μπορούν να βελτιώσουν την αποδοτικότητα όσον αφορά τη μείωση των δαπανών και τη βελτίωση της απόδοσης

Προτάσεις για την ΑΤΑ στο πλαίσιο της έννοιας και εφαρμογής πρακτικών μετάβαση προς ένα Κυκλικό Μοντέλο οικονομίας

Στη βάση των ανωτέρω ζητημάτων που προέκυψαν από την επίσκεψη και τη συζήτηση στο **Κοινοτικό Συμβούλιο Πισσουρίου** καθώς και του θεωρητικού και πρακτικού πλαισίου που διέπει την μετάβαση προς ένα κυκλικό μοντέλο οικονομίας παρακάτω προτείνονται κάποιες βασικές αρχικές δράσεις που δύναται να αναλάβει αυτό.

Δράσεις που βασίζονται στους διαφορετικούς ρόλους που κατέχει μία ΑΤΑ, δηλαδή ως φορέα προγραμματισμού της ανάπτυξης της περιοχής του, ως συντονιστή των τοπικών συντελεστών και υποθέσεων, αλλά και ως καταναλωτή πόρων και αγαθών, που συμμετέχει στο παραγωγικό μοντέλο. Δράσεις που εστιάζουν στην υλοποίηση συγκεκριμένων βημάτων και σταδίων που αφορούν στην αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, του οράματος, του σχεδιασμού, της υλοποίησης, της παρακολούθησης και του ανασχεδιασμού.

Οι ανωτέρω δράσεις φυσικά απαιτούν την ανάγκη ικανών ανθρώπινων πόρων που δεν υφίστανται με αποτέλεσμα την ανάγκη υποστήριξης από εξωτερικούς συμβούλους. Κρίνεται δε απαραίτητη η εξωτερική υποστήριξη από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό ίσως όμως σε μικρότερο βαθμό σε περίπτωση στελέχωσης.

Συγκεκριμένα προτείνονται τα παρακάτω αρχικά βήματα έως και την υλοποίηση της διοικητικής μεταρρύθμισης:

1. Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης σε θέματα Διαχείρισης των Αποβλήτων καθώς και μία γενική περιγραφή των δομών, υπηρεσιών και παροχής υπηρεσιών (εντός και εκτός του Κοινοτικού Συμβουλίου) που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τα θέματα αυτά. Προσδιορισμός των βασικών σημείων για την αυτοαξιολόγηση της θέσης του Φορέα (π.χ. Προσωπικό, Λειτουργικά προβλήματα, υπηρεσίες, απαιτήσεις σε υλικούς και ανθρώπινους πόρους, περιβαλλοντικό αποτύπωμα σε ότι αφορά θέματα αποβλήτων και ενέργειας κ.α.) σε σχέση με τα θέματα ανάπτυξης ενός μοντέλου ΚΟ.
2. Επίδειξη των σημείων εκείνων που δημιουργούν τα μεγαλύτερα προβλήματα στη διαχείριση των αποβλήτων την ενεργειακή εξοικονόμηση, την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων και σωστή διαχείριση και τη δυνατότητα μετάβασης προς ένα Κυκλικό Οικονομικό Μοντέλο.

3. Καταγραφή των στάσεων, αντιλήψεων, γνώσεων και απόψεων της τοπικής κοινωνίας αναφορικά με την Κυκλική Οικονομία μέσω της εκπόνησης και συμπλήρωσης σχετικού ερωτηματολογίου και ανάλυσης των απαντήσεων.
4. Αποτύπωση του Οράματος και της Στρατηγικής της ΑΤΑ η οποία αναφέρεται όχι μόνο στις θεσμικές υποχρεώσεις σε ότι αφορά τα θέματα διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων αλλά και σε δράσεις και καλές πρακτικές πέραν αυτών. Η διαμόρφωση του οράματος, αποτελεί συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης της ΑΤΑ και συνήθως καθορίζεται στο ΕΠ, θέτοντας το πλαίσιο για τον καθορισμό της στρατηγικής. Η στρατηγική για την υλοποίηση του οράματος, απορρέει από την ευρύτερη φιλοσοφία, αξίες και αρχές των ΑΤΑ.
5. Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγραφής και συνεργασίας επιχειρήσεων και φορέων σε θέματα Κ.Ο. και παράθεσης καλών πρακτικών προς αξιοποίηση στα επόμενα βήματα.
6. Ενσωμάτωση του ήδη υφιστάμενου σχεδιασμού και δράσεων με αναφορά στην Κυκλική οικονομία σε ένα αρχικό οδικό χάρτη μετάβασης σε ένα μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας.
7. Σημαντική παράμετρο του συγκεκριμένου σταδίου με υψηλή προστιθέμενη αξία αποτελεί ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μίας σειράς επικοινωνιακές καμπάνιες παρακίνησης των πολιτών τους προς ένα Κυκλικό μοντέλο οικονομίας και η ορθή προσαρμογή καλών πρακτικών.
8. Διοργάνωση σχετικής εκδήλωσης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων σχετικά με τη Κυκλική Οικονομία σε συνέχεια του ανωτέρω σταδίου.
9. Αποτύπωση του συνόλου των ανωτέρω σε μία έκθεση προς χρήση είτε πριν είτε μετά την ολοκλήρωση της διοικητικής μεταρρύθμισης.

Δρ. Βούρος Παναγιώτης

Επιστημονικός Συνεργάτης

Εργαστήριο Επιχειρησιακής Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Διαχείρισης

Τμήμα Περιβάλλοντος Παν. Αιγαίου